

LIETUVOS RESPUBLIKOS NEĮGALIJŲ SOCIALINĖS INTEGRACIJOS ĮSTATYMO NR. I-2044 PAKEITIMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS TIKSLINIŲ KOMPENSACIJŲ ĮSTATYMO NR. XII-2507 PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS IKITEISMINIO ADMINISTRACINIŲ GINČŲ NAGRINĖJIMO TVARKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1031 2, 3, 5, 11 13, 14, 20 IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ DERINIMO PAŽYMA

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Institucijų pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies
Dėl Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo Nr. I-2044 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas Nr. 1)		
Lietuvos savivaldybių asociacijos 2022 - 06- 15 raštas Nr. (15)-SD-393	1. Projekto 2 straipsnio 4 dalį siūlome konkretinti ir papildyti nuostata, kad asmeniniu asistentu negali būti aprūpintojas bei asmens atstovas.	Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad asmens su negalia aprūpintoju gali būti paskirti tie patys asmenys, kurie negali būti asmeniniais asistentais (fizinis asmuo, teikiantis asmeninę pagalbą asmeniui su negalia, su kuriuo jis nėra susijęs artimais giminystės ryšiais (nėra asmens su negalia tėvas (įtėvis) ar motina (įmotė), vaikas (įvaikis), senelis (-ė), vaikaitis (-ė), brolis, sesuo), santuokiniais ryšiais (nėra asmens su negalia sutuoktinis (-ė) ar asmuo, su kuriuo asmuo su negalia gyvena ir tvarko bendrą ūkį neįregistravęs santuokos), taip pat nėra asmens su negalia globėjas ar rūpintojas), todėl nėra tikslinga papildyti nuostata, kad asmeniniu asistentu negali būti aprūpintojas.
	7. Manome, kad 15 str. 2 dalyje turėtų būti aiškiau atskleista neįgaliųjų reikalų koordinatoriaus pareigybės paskirtis ir veiklos tikslai. Atkreipiame dėmesį, kad savivaldybių darbų apimtys neįgaliųjų srityje labai skiriasi, todėl miestų savivaldybėse nepakaktų vienos neįgaliųjų reikalų koordinatoriaus pareigybės, o mažesnėse savivaldybėse apibrėžtos koordinatoriaus funkcijos nebus pakankamos pilnam darbo krūviui. Todėl tikslinga būtų šios pareigybės skaičių savivaldybėje susieti su savivaldybėje gyvenančių neįgaliųjų skaičiumi.	Atsižvelgta iš dalies. Patikslintas Projekto Nr. 1 aiškinamasis raštas, kuriame aiškiai išdėstyta, koku tikslu yra steigama savivaldybės asmenų su negalia koordinatoriaus (toliau – Koordinatorius) pareigybė. Taip pat Projekte Nr. 1 yra numatyta, kad Koordinatoriaus pareigybės aprašymas tvirtinamas vadovaujantis socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintu tipiniu Koordinatoriaus pareigybės aprašymu. Atsižvelgiant į tai, kad Projekte Nr. 1 siūloma Koordinatoriaus

		funkcijas priskirti valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžete numatyti lėšas, reikalingas Koordinatoriaus funkcijoms vykdyti, vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 10 ir 15 punktais, siūlytina savivaldybių institucijoms, įvertinus esamą situaciją savivaldybėje ir poreikį steigti papildomas Koordinatoriaus pareigybes, šioms pareigybėms išlaikyti reikalingas lėšas numatyti savivaldybės biudžete.
Ginčų komisijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2022-06-09 raštas Nr. 22-8148	1.2. Komisijos nuomone, vienas iš teisėkūros privalumų yra tikslus ir sykiu lakoniškas norminio teisės akto – įstatymo įvardijimas. Šiuo atveju siūloma keisti esamo Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo pavadinimą į žymiai ilgesnį. Tačiau ilgesnis pavadinimas pilniau neatskleidžia įstatymo turinio negu dabartinis įstatymo pavadinimas, nes ir naujos redakcijos įstatymo teisinis reguliavimas apima ne tik neįgaliųjų asmenų teisių apsaugą, bet ir jų socialinės integracijos klausimus. Kita vertus, pagal lingvistinę logiką, socialinė integracija apima ir konkrečios socialinės grupės asmenų teisių apsaugos mechanizmus, todėl darytina išvada, kad projektu siūlomas Įstatymo pavadinimo pakeitimas neatskleidžia teisinio reguliavimo srities turinio, bet tampa lingvistiškai gremėzdišku ir rašytinai nepatogiu vartojimui.	Neatsižvelgta. Dėl Projekto Nr.1 pavadinimo buvo išsamiai diskutuojama su nevyriausybinėmis organizacijomis, atstovaujančiomis asmenis su negalia, taip pat vyko viešosios konsultacijos, kurių metu buvo pristatyta planuojamų pakeitimų vizija bei galimi sąvokų pakeitimai, taip pat ir galimi Projekto pavadinimai. Šiam teikiamo Projekto Nr.1 pavadinimui buvo pritarta.
	2.2. Pažymėtina, kad ne visos Įstatyme vartojamos sąvokos ir jų turinys yra atskleistos Įstatymo 2 straipsnyje. Antai, Įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 4 punkte įvardytas subjektas „Agentūra“, kaip viena iš asmens su negalia politiką įgyvendinančių institucijų, ir nors „Agentūros“ kompetencijos apibrėžiamos Įstatymo 14 straipsnyje, tačiau toks subjektas, kaip esminis teisinio reguliavimo srities naujadaras turėtų būti išaiškintas būtent Įstatymo 2 straipsnyje. Kita vertus, manytina, kad tokio subjekto apibrėžimas vienu bendriniu daiktavardžiu lingvistiškai nėra pakankamas, todėl turėtų būti įvardytas ir būdvardžiu ar kitomis kalbos dalimis, nes pasaulyje egzistuoja daug įvairių agentūrų. Tas pat pasakytina apie Įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 7 punkte (bei kituose	Neatsižvelgta. Pilnas Agentūros pavadinimas (Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos) pirmą kartą minimas Projekto Nr.1 6 straipsnio 3 dalyje. Pažymėtina, kad asmens su negalia teisių apsaugos politikos valdymas, atsakingų institucijų funkcijos, taip pat ir Agentūros, yra apibrėžtos Projekto Nr.1 III skyriuje. Dėl atvejo vadybos: atvejo vadybos plano sudarymą reglamentuoja Projekto Nr.1 31 straipsnio 2 dalies 2 punktas, o atvejo vadybos skyrimo, organizavimo ir vykdymo tvarką nustatys socialinės apsaugos ir darbo ministras ar jo įgaliota įstaiga

<p>straipsniuose) minimą „atvejo vadybos planą“ bei 31 straipsnio 2 dalyje minimą „atvejo vadybininką“. Dėl pastarojo subjekto pažymėtina ir tai, kad įstatyme apskritai nėra sureguliuotos jo funkcijos ir kompetencijos, nėra nustatyti jam keliami kvalifikaciniai reikalavimai, nėra apibrėžta šių subjektų teisių ir pareigų sistema santykiuose su sveikatos priežiūros įstaigomis ir šeimos gydytojais (dėl ko gali neproporcingai ir nepagrįstai padidėti biurokratinis krūvis šeimos gydytojams), todėl vien šiuo aspektu Įstatymo projektas yra ydingas. TPI 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte imperatyviai yra įtvirtintas aiškumo principas, reiškiantis, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas. Įstatyme vartojamų sąvokų išaiškinimas bendrųjų nuostatų skyriuje yra svarbus teisėkūros instrumentas, užtikrinantis minėto principo įgyvendinimą, todėl nesant išaiškintų visų Įstatyme vartojamų sąvokų manytina, kad Įstatymo projektas neatitinka TPI 3 straipsnio nuostatų.</p>	<p>(Projekto Nr.1 31 straipsnio 1 dalis). Minėtoje tvarkoje ir bus detalizuota atvejo vadybos skyrimas, reikalavimai atvejo vadybininkui ir kitos nuostatos.</p>
<p>5. Atkreiptinas dėmesys, kad kai kurios Įstatymo projekto nuostatos, aptariančios neįgaliųjų teisių apimtis, kaip pavyzdžiui 4 straipsnyje „teisė į saviraiškos laisvę“, laikytinos perteklinėmis Įstatymo tekste, nes tokios universalios kiekvieno žmogaus teisės yra įtvirtintos Lietuvos Respublikos Konstitucijoje (toliau – Konstitucija).</p>	<p>Neatsižvelgta. Atkreiptinas dėmesys, kad Projekto Nr.1 4 straipsnyje yra įtvirtinta teisė į saviraiškos laisvę prieinamais bendravimo būdais.</p>
<p>7.1. Pažymėtina, kad Įstatymo projekte nėra atskleista ir aiškiai sureguliuota (arba reguliuojama ydingai) visa eilė „asmens su negalia“ politikos įgyvendinimo aspektų. Antai, Įstatymo projekto 13 straipsnyje aptariama Asmens su negalia gerovės tarybos (vėl gi, atkreiptinas dėmesys į sąvokos lingvistinį gremėzdiškumą!) sudarymas, kompetencija, <u>tačiau nenustatyta</u>, koks subjektas tvirtina Tarybos personalinę sudėtį? Todėl šį straipsnį būtina koreguoti.</p>	<p>Neatsižvelgta. Projekto Nr.1 13 straipsnio 1 dalyje yra reglamentuojama iš kokių institucijų ar įstaigų atstovų yra sudaroma Asmens su negalia gerovės taryba (toliau – Taryba). Taip pat yra numatyta, kad <u>Tarybos sudarymo tvarką nustato</u> ir jos veiklos nuostatus tvirtina <u>Vyriausybė</u>.</p>
<p>7.2. Dėl „Agentūros“ sąvokos (ne)tikslo jau esame pasisakę pirmiau, tačiau ypač atkreiptinas dėmesys į Įstatymo projekto 14 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatą, kad „Agentūra“ organizuoja asmens su negalia teisių apsaugos įgyvendinimo Lietuvos Respublikoje stebėseną,</p>	<p>Neatsižvelgta. Lietuvos Respublikoje yra įteisinta nepriklausoma Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo stebėseną. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 15¹</p>

<p>dalyvauja rengiant Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas. Tai yra iš esmės ydingas reguliavimas, nes stebėseną turi vykdyti nepriklausomas, spendimų dėl negalios priėmimo nedalyvaujantis subjektas, todėl manytina, kad ši nuostata nesuderinama ir su Lietuvoje ratifikuota JTO Neįgaliųjų teisių konvencija. Juolab, kad 14 str. 2 punkte numatyta, kad „Agentūros priimti sprendimai yra privalomi ir gali būti skundžiami privaloma ikiteisimine tvarka Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka“. Todėl kyla esminių abejonių ir dėl to, ar subjekto, priimančio administracinius sprendimus dėl neįgalių asmenų teisių ir pareigų įvardijimas „Agentūra“ yra apskritai tinkamas lingvistinės, teisinės logikos ir LR Konstitucijos 5 str. 3 dalies („Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“) prasme. Taigi, 14 straipsnis turėtų būti iš esmės peržiūrėtas ir iš esmės koreguotas. Jau pasisakyta dėl naujo subjekto - „atvejo vadybininko“. Papildant šią problematiką politikos įgyvendinimo aspektu pažymėtina, kad šis subjektas turėtų vaidinti esminį vaidmenį formuojant sprendimus dėl neįgaliųjų teisių, todėl aiškiai nereguliuojus kvalifikacinių reikalavimų šiems subjektams, kyla grėsmės dėl sisteminių neįgaliųjų asmenų teisių pažeidimų.</p>	<p>straipsnio 1 dalimi, Žmonių su negalia teisių stebėsenos komisija prie Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos, veikdama pagal lygių galimybių kontrolieriaus patvirtintus nuostatus, atlieka Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo stebėseną.</p> <p>Tuo tarpu Projekte yra numatyta, kad Agentūra tik prisideda prie ataskaitų rengimo Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas.</p>
<p>7.4. Įstatymo projekto 16 straipsnis aptaria NVO kompetencijas asmens su negalia teisių politikos valdyme. Pažymėtina, kad teisinio turinio prasme straipsnio nuostatos yra iš esmės deklaratyvios, nes nenumato aiškių ir veiksmingų teisinių dalyvavimo ar teisių gynimo instrumentų nevyriausybinėms organizacijoms, todėl manytina, kad straipsnis koreguotinas ir labiau sistemiškai sietinas su visa nacionaline teisine baze.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pagrindinės nevyriausybinių organizacijų plėtros valstybės politikos formavimo ir įgyvendinimo principus, nevyriausybinių organizacijų plėtros valstybės politiką formuojančius ir įgyvendinančius subjektus, Nevyriausybinių organizacijų tarybos ir savivaldybių nevyriausybinių organizacijų tarybų sudarymo tvarką ir funkcijas, nevyriausybinių organizacijų finansavimo valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšomis (toliau – finansavimas) tikslus ir tvarką, nevyriausybinių organizacijų duomenų tvarkymą reglamentuoja Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymas.</p> <p>Projekte Nr.1 apibrėžta nevyriausybinių organizacijų kompetencija</p>

		tik asmens su negalia teisių apsaugos politikos valdyme.
	<p>10. Įstatymo projekto 19 straipsnyje vartojamos sąvokos „pagalba“ ir „slauga“ iš esmės tapačiame teisiniame kontekste, todėl sąvokos turėtų būti paaiškintos Įstatymo projekto 2 straipsnyje. Kita vertus iš 19 str. 2 dalies nuostatų nėra aišku, kaip, kokiais mechanizmais bus nustatomas „pagalbos“ ar „slaugos“ trukmė valandomis, nurodytomis 19 str. 2 dalies 2, 3, 4 punktuose, todėl straipsnį siūlome tobulinti.</p>	<p>Neatsižvelgta. Pagalbos ir (ar) slaugos poreikis valandomis bus detalizuotas poįstatyminiame taisyklės akte.</p>

	<p>11. Įstatymo projekto 22 straipsnyje aptartas Aprūpinimo ir Aprūpintojo institutas, o pagal straipsnio 6 dalį Aprūpintojo skyrimo ir veiklos priežiūros tvarką nustato Agentūros direktorius. Manytina, kad legislatyvinės diskrecijos tokioje jautrioje srityje suteikimas „Agentūros“ direktoriui yra iš esmės ydingas, nes neįgalių asmenų subjektinės teisės ir pareigos turi būti reguliuojamos įstatymu.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Projekto Nr.1 30 straipsnio tikslas - sudaryti teisinės galimybės asmeniui, kuris rūpinasi namuose slaugomu ar prižiūrimu asmeniu, ir toliau laikinai (ne ilgiau kaip 36 mėn. nuo slaugomo ar prižiūrimo asmens pilnametystės sukakties dienos) jį aprūpinti (rūpintis, tenkinti būtiniausius individualius poreikius), t. y. siekiama palengvinti šių asmenų (neįgaliųjų aprūpintojų) dalyvavimą slaugomo ar prižiūrimo asmens darbingumo lygio vertinimo procedūrose; taip pat sudaryti teisinės galimybės kreiptis į viešojo administravimo subjektus dėl neįgaliųjų socialinės integracijos paslaugų teikimo slaugomam ar prižiūrimam asmeniui; gauti, administruoti ir naudoti slaugomam ar prižiūrimam asmeniui skirtas tikslines kompensacijas, šalpos ir kitas išmokas, socialinio draudimo pensijas tik slaugomam ar prižiūrimam asmeniui aprūpinti, taip pat nustatyti, kad neįgaliųjų aprūpintojai turi teisę būti draudžiami valstybės lėšomis pensijų ir nedarbo socialiniu draudimu bei privalomuoju sveikatos draudimu.</p> <p>Šioje situacijoje, asmuo pats dėl negalios (psichikos ir (ar) elgesio sutrikimų) negali savimi pasirūpinti ir (ar) įgalioti kitą asmenį jam atstovauti.</p> <p>Taigi aprūpintojas rūpinasi asmeniu su negalia, gautas išmokas panaudoja jo interesams (pvz., sudaro smulkius buitinis sandoriu, t. y. nuperka maisto, kitų greitojo naudojimo prekių, surenka reikiamą informaciją), tačiau veikia kaip asmens su negalia atstovas <u>tik konkrečioje</u>, Projektu Nr.1 apibrėžtoje srityje.</p>
Žmonių su negalia teisių stebėsenos komisijos	<p>Projektu numatomas naujos redakcijos teisės akto pavadinimas – Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas. Atsižvelgiant į tai, kad įstatymu siekiama užtikrinti asmenų su negalia teises, o ne jas apsaugoti, pavadinime ir visame teisės akte</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Projekto Nr.1 1 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad šio įstatymo paskirtis – užtikrinti asmens su negalia teisių apsaugą ir įgyvendinimą lygiai su kitais asmenimis, reglamentuoti negalios</p>

2022-06-09 raštas Nr. (1.4)S- 264	siūloma naudoti terminą ne „teisių apsaugos“, o „teisių užtikrinimo“ ir įstatymą pavadinti taip: Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių užtikrinimo įstatymas (analogiškai siūloma terminą „teisių užtikrinimas“ naudoti visame Projekte, 12 str., 13 str. ir kt.	nustatymo, asmens su negalia individualių pagalbos poreikių nustatymo, tenkinimo ir finansavimo pagrindus, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatas, kitas tarptautinės teisės normas ir principus, nustatyti asmens su negalia teisių apsaugos sistemos institucijas, jų veiklos teisinius pagrindus, funkcijas, teises ir pareigas asmens su negalia teisių apsaugos srityje .
	<< „dalyvumo lygis“ į „savarankiško dalyvumo lygis“. Projekto 1 str. 1 dalyje žodį „atsižvelgiant“ keisti į „užtikrinant“. >>	Neatsižvelgta. Prieš pateikiant Projektą Nr. 1 suinteresuotoms institucijoms išvadoms gauti, dėl „dalyvumo lygio“ sąvokos buvo išsamiai diskutuojama su nevyriausybinėmis organizacijomis, atstovaujančiomis asmenis su negalia, taip pat buvo rengiamos viešosios konsultacijos, kurių metu buvo pristatomos sąvokos, prašoma teikti pasiūlymus. Sąvokai „dalyvmo lygis“ buvo pritarta bendru sutarimu. Projekto Nr.1 1 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad šio įstatymo paskirtis – užtikrinti asmens su negalia teisių apsaugą ir įgyvendinimą lygiai su kitais asmenimis , reglamentuoti negalios nustatymo, asmens su negalia individualių pagalbos poreikių nustatymo, tenkinimo ir finansavimo pagrindus, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatas, kitas tarptautinės teisės normas ir principus, nustatyti asmens su negalia teisių apsaugos sistemos institucijas, jų veiklos teisinius pagrindus, funkcijas, teises ir pareigas asmens su negalia teisių apsaugos srityje. Lietuvos Respublikos Konstitucija, Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija jau įtvirtina pagrindines asmens su negalia teises ir pareigas, o Projektu siekiama detalizuoti šių asmenų teises ir jų įgyvendinimą.
	Siūloma Projekto 2 str. 7 dalį išdėstyti taip: „atvejo vadyba – individualių poreikių asmeniui su negalia tenkinimo organizavimas ir koordinavimas, siekiant suteikti asmeniui su negalia kompleksinę	Neatsižvelgta. Atsižvelgiant į Projekto Nr.1 1 straipsnio 1 dalyje nurodytą įstatymo paskirtį bei 3 straipsnyje apibrėžtus pagrindinius

<p>pagalbą, užtikrinant jo savarankiškumą ir (ar) interesus, teises ir lygias galimybes dalyvauti visose gyvenimo srityse. <...> Projekto 2 str. 11 dalį: „individualus pagalbos poreikis“ – asmens su negalia poreikis, atsirandantis dėl asmens turimos negalios ir (ar) nepalankių aplinkos veiksnių, trukdančių jam būti savarankiškam kasdienėje veikloje visose gyvenimo srityse lygiai su kitais asmenimis.</p> <p><< Šį terminą „lygiai su kitais asmenimis“ siūloma naudoti ir 9 str. 1-3 dalyse (9 str. 1 dalį išdėstyti taip: „asmuo su negalia turi teisę į laisvalaikį, sportą ir kultūrinę veiklą, atitinkančius jo amžių, sveikatos būklę ir poreikius lygiai su kitais asmenimis ir užtikrinant jiems pagalbą / priemones“).>></p>	<p>asmens su negalia teisių apsaugos įgyvendinimo principus, manome, kad nėra tikslinga šių nuostatų kartoti ir akcentuoti kiekviename straipsnyje.</p>
<p>Projekto 2 str. 17 dalį: „prieinamas bendravimo būdas - kalbų, tekstų, Brailio rašto, taktilinio bendravimo, stambių rašmenų, prieinamų multimedijos priemonių, taip pat rašytinės medžiagos, garsinių priemonių naudojimas, paprastos kalbos vartojimas, skaitovų paslaugos, taip pat patobulintų ir alternatyvių bendravimo būdų, priemonių ir formų naudojimas, įskaitant prieinamas informacijos ir ryšių technologijas, simbolių ir ženklų naudojimas siekiant užtikrinti prieinamą informacinę komunikacinę aplinką“</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Remiantis Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių komiteto Aštuonioliktosios sesijos 2017 m. rugpjūčio 14-31 d. Preliminarios darbotvarkės 8 klausimo Bendrosiomis pastabomis Bendrąją pastabą dėl 19 straipsnio: gyvenimas savarankiškai ir įtrauktis į bendruomenę, komunikacija vykdoma asmenų su negalia pasirinktais prieinamais bendravimo būdais, įskaitant Brailio raštą, gestų kalbą, lytimuosius ženklus, lengvai suprantamą kalbą, alternatyvios ir augmentinės komunikacijos būdus. Siekiant atliepti individualius asmenų su negalia poreikius, Projekte prieinamas bendravimo būdas apibrėžiamas kaip žodinės, rašytinės, garsinės ir (ar) vaizdinės informacijos perdavimo ir (ar) gavimo būdas naudojant Brailio raštą, garsinę priemonę, vaizdinę priemonę, lengvai suprantamą kalbą, prieinamą informacinę aplinką, įtraukiant pagrindines asmenų su negalia prieinamų bendravimo būdų kategorijas (pvz., vaizdinė priemonė atitinka simbolių ir ženklų naudojimą, augmentinės ir alternatyviosios komunikacijos būdus, tokius kaip Bliss metodiką, Mayer–Johnson simbolius), todėl nėra tikslinga išskirti atskirų prieinamų bendravimo būdų subkategorijų apibrėžime.</p>
<p>Projekto 4 str. ir visame Projekte siūloma vietoj termino „prieinamu (-</p>	<p>Neatsižvelgta.</p>

<p>ais) bendravimo būdu (-ais)“ naudoti šį terminą „ prieinamu (-ais) ir jam aiškiai suprantamu (ais) bendravimo būdu (-ais)“.</p>	<p>Projekto Nr. 1 4 str. ir visame Projekte Nr.1 yra remiamasi Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatomis. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos 21 straipsnio dėl saviraiškos laisvės ir laisvės reikšti nuomonę, galimybės gauti informaciją b dalis pabrėžia Konvencijos šalių pareigą imtis visų atitinkamų priemonių, skirtų užtikrinti, kad asmenys su negalia galėtų naudotis saviraiškos laisve ir laisve reikšti savo nuomonę, įskaitant gestų kalbos, Brailio rašto ir visų kitų asmenų su negalia pasirinktų prieinamų bendravimo būdų pripažinimą ir sąlygų juos naudoti oficialiuose santykiuose sudarymą. Remiantis Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijoje naudojamomis apibrėžtimis, nėra tikslinga šios nuostatos plėsti tapačios reikšmės sąvoka preziumuojant, jog asmens su negalia pasirinktas prieinamas bendravimo būdas yra asmeniui aiškiai suprantamas ir prieinamiausias komunikacijai palaikyti.</p> <p>Prieš Projektą Nr. 1 suinteresuotoms institucijoms išvadoms gauti, dėl sąvokos „prieinamas bendravimo būdas“ buvo diskutuojama su suinteresuotomis institucijomis bei asmenis su negalia vienijančiomis nevyriausybinėmis organizacijomis, taip pat buvo rengiamos viešosios konsultacijos, kurių metu buvo pristatomos sąvokos, prašoma teikti pasiūlymus. Sąvokai „prieinamas bendravimo būdas“ buvo pritarta bendru sutarimu.</p>
<p>Projekto 5 str. 4 dalyje siūloma numatyti, kad už asmenų su negalia teisės į prieinamą aplinką įgyvendinimą atsako ir visos valstybės ir savivaldybių įstaigos.</p>	<p>Neatsižvelgta. Projekto 5 straipsnio 4 dalies 3 punkte nurodoma, kad už asmenų su negalia teisės į prieinamą aplinką įgyvendinimą atsako statinių naudotojai. Statinių naudotojais taip pat gali būti ir valstybės ir savivaldybių įstaigos.</p>
<p>Siūloma Projekto 10 str. 2 dalies 3 punkte numatyti, kad „asmenims su negalia teikia Užimtumo įstatyme nustatytas darbo rinkos paslaugas ir individualias pagalbas, ir užimtumo rėmimo priemones“, analogiškai pakeisti minėto straipsnio 2 dalis 4 punktą.</p>	<p>Neatsižvelgta. Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme yra nustatytos darbo rinkos paslaugos: laisvų darbo vietų ir darbo ieškančių asmenų registravimas; informavimas; konsultavimas; įsidarbinimo</p>

		galimybių vertinimas; tarpininkavimas įdarbinant; individualios užimtumo veiklos planavimas; įdarbinimas su pagalba. Paslaugas ir jų teikimo būdą Užimtumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parenka individualiai, atsižvelgdama į asmenų individualius poreikius ir įsidarbinimo galimybes.
	Projekto 17 str. 2 dalies 1-3 punktuose siūloma terminą „ugdytis“ pakeisti į terminą „ugdytis visose gyvenimo srityse“. To pačio straipsnio 3 dalį siūloma išdėstyti taip: „neįgalumo lygis nustatomas kompleksškai įvertinus aplinkos veiksnių įtaką ir sudaromas kliūtis asmens savarankiškumui, galimybėms ugdytis bei asmens organizmo funkcinės kliūtis, po to, kai yra panaudotos visos galimos medicininės ir kitos priemonės.	Neatsižvelgta. Siūlomas terminas „ugdytis visose gyvenimo srityse“ būtų perteklinis, nes, vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 2 straipsnio 35 dalimi, ugdymas apibrėžiamas kaip <i>dvasinių, intelektinių, fizinių asmens galių auginimas bendraujant ir mokant</i> . Manytina, kad tai ir apima visas gyvenimo sritis. Taip pat atkreipiame dėmesį, Projekte Nr.1 siūloma apibrėžti sąvoką „aplinkos veiksniai“ - tai išorinė priežastis ir (ar) aplinkybė, padedanti <u>arba trukdanti</u> asmens su negalia savarankiškam gyvenimui ir veiklai). Taigi aplinkos veiksnių apibrėžtyje ir numatoma, kad gali būti tam tikros kliūtys.
	Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos Neįgaliųjų teisių komiteto (toliau – Komitetas) Baigiamosiose pastabose dėl pirminės Lietuvos ataskaitos paminėta (toliau – Pastabos), kad Komitetas reiškia susirūpinimą dėl dažnai vartojamų menkinamą konotaciją turinčių žodžių, kaip antai „kurčėbylys“ ir „sutrikimas“ kalbant apie neįgaliuosius teisės aktuose ir renkant duomenis, įtvirtinančių neigiamą požiūrį į neįgaliuosius (Pastabų 7 punktą). Atsižvelgiant į tai siūloma, Projekte vartojamą terminą „funkcinis sutrikimas“ pakeisti į kitą terminą, pvz. „funkcinė(s) kliūtis(ys)“ ar „funkcinis(iai) sunkumas(ai)“.	Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija nuolat diskutuoja su įvairiomis organizacijomis, teikia metodinę pagalbą ir informaciją įstaigoms ir institucijomis, dėl vartojamų asmenis su negalia diskriminuojančių sąvokų. Funkciniai sutrikimai – tai žmogaus organizmo sistemų ir organų veiklos sutrikimai; naudojant išorinius ir vidinius veiksnius jie gali būti koreguojami. Funkciniai sutrikimai provokuoja organinius (somatinius) sutrikimus, t. y. liga sutrikdo žmogaus organizmo funkcijas .

<p>Dėl Projekto 22 straipsnio, paminėtina, kad sąvoka „aprūpintojas“ objektyviai suponuoja įsipareigojimą rūpintis tik socialinės rūpybos ir bazinių poreikių srityse, tačiau atsižvelgiant į Konvencijos nuostatų reikalavimus, turime įgyvendinti įsipareigojimus ir užtikrinti žmogaus su negalia lygias galimybes visose visuomenės gyvenimo srityse, o tam būtinas ir tinkamas asmens su negalia teisių atstovavimas, todėl įteisinti „aprūpintoją“ nėra tikslinga – turėtų būti pilnamečio su negalia atstovas. Nepilnamečio su negalia rūpintojų ar globėjų atveju, tapus vaikui pilnamečiu asmeniu, siūlytina paskirti analogiškai – pilnamečio rūpintoją ar pilnamečio globėją. Aprūpintojo pareigas numatoma pavesti vienam iš artimųjų, su kuriuo asmuo su negalia gyveno iki pilnametystės, todėl tikslinga, ypač kalbant apie negalią turinčio žmogaus tėvus ar šeimos narius, kad jie tęstinai taptų pilnamečio atstovais. Atsižvelgiant į tai, kad vaikas su negalia, tapęs pilnamečiu, tikėtina, kad ir toliau gyvens atviroje bendruomenėje, savo namuose su tėvais ar artimaisiais, tikslinga, siekiant mažinti papildomą krūvį tėvams ar artimiesiems, pilnamečio su negalia atstovą (Projekte - aprūpintoją) siūlytina skirti 60 mėnesių laikotarpiui (vietoj Projekte numatomų 36 mėn.).</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos neįgalųjų socialinės integracijos įstatymo Nr. I-2044 2, 3, 6, 16, 18, 20, 25-1 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 202 straipsniu įstatymo projektas Nr. XIVP-1597, kuriame yra numatytos aprūpintojo skyrimo sąlygos, jo teisės ir pareigos šiuo metu yra svarstomas Lietuvos Respublikos Seime.</p> <p>Aprūpintojo skyrimo terminas suderintas su nevyriausybinėmis organizacijomis, kaip optimalus terminas iki asmeniui su negalia bus teismo sprendimu paskirtas globėjas (rūpintojas).</p> <p>Minėtu reguliavimu nesiekama reglamentuoti asmens su negalia, kaip civilinio subjekto, teisių ar pareigų perdavimo kitam asmeniui.</p> <p>Pagal dabartinį teisinį reguliavimą, asmeniui, kuriam iki 18 metų buvo nustatytas sunkaus neįgalumo lygis dėl sunkaus ar gilaus protinio atsilikimo, sukakus 18 metų, turi būti nustatytas darbingumo lygis. Nors asmens sveikatos būklė yra stabili (nereguliuojama medicininės pagalbos bei socialinės integracijos priemonėmis), slaugomo ar prižiūrimo asmens artimiesiems reikia kreiptis į jį gydantį gydytoją dėl siuntimo į Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) darbingumo lygiui nustatyti. Taip pat jie turi pateikti Tarnybai reikalingus dokumentus ir dalyvauti darbingumo lygio vertinime. Manytina, kad, esant sunkiam ar giliam protiniam atsilikimui, šios procedūros negali parodyti jokių slaugomo ar prižiūrimo asmens organizmo funkcijų pakitimų, tai – tik formalūs veiksmai, didinantys administracinę naštą asmenį gydančiam gydytojui, Tarnybai ir keliantys tam tikrų sunkumų slaugomo ar prižiūrimo asmens artimiesiems.</p>
---	---

<p>Projekto 28 straipsnyje siekiama įtvirtinti, jog asmeniui su negalia teikiamų socialinių paslaugų ir pagalbų finansavimo ir mokėjimo už socialines paslaugas tvarką, ginčų, susijusių su socialinėmis paslaugomis, nagrinėjimą reglamentuoja Socialinių paslaugų įstatymas. Komisija, vadovaudamasi Komiteto Pastabomis, rekomenduoja Projekto V skyriuje (24, 27, 28 5 straipsniuose) pagalias asmeniui su negalia finansuoti valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšomis, o asmeniui su negalia, turint galimybę, prisimokėti iš kitų, ne negaliai skirtų lėšų (nustatant minėtų priemonių apmokėjimo tvarką tikslingiau remtis Lietuvos Respublikos piniginių socialinės nepasiturintiems gyventojams įstatymo 17 straipsnio nuostatomis).</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Šiuo metu galiojanti paslaugų ar pagalbos teikimo sistema asmenims su negalia numato, kad už paslaugas ir (ar) pagalbą mažiausias pajamas gaunantys asmenys nemoka. Asmens su negalia pajamoms, viršijus minimalią pajamų ribą, mokėjimas už paslaugas diferencijuojamas atsižvelgiant į konkrečias jo pajamas. Papildomai pažymėtina, kad asmenys su negalia gauna finansinę pagalbą individualiems poreikiams tenkinti. Skiriamos šios finansinės pagalbos priemonių neįgaliesiems rūšys: socialinė pinigine parama, tikslinės kompensacijos ir išmokos bei lengvatos. Tikslinių kompensacijų paskirtis – kompensuoti asmens, turinčio teisę gauti tikslinę kompensaciją, išlaidas, patirtas tenkinant slaugos pagalbos poreikius. Tikslinės kompensacijos gali būti naudojamos tik individualiems poreikiams tenkinti.</p>
<p>Projekto 30 str. 1 dalį siūloma patikslinti taip: „siekdamas sumažinti arba pašalinti funkcinį kliūčių įtaką savo savarankiškumui ir mobilumui, asmuo su neįgalia gali naudotis valstybės garantuota šuns pagalbinko, kuriam išduotas šuns pagalbinko akreditaciją patvirtinantis dokumentas (toliau – šuo pagalbinkas), teikiama pagalba. Taip pat siūloma pridėti papildomą 3 papunktį: „asmuo su negalia, naudodamasis šuns pagalbinko pagalba, turi teisę: 3) patekti į renginius ir viešąsias maitinimo įstaigas ir juose būti“. Pažymima, kad 30 str. 4 dalis turėtų būti patikslinta, nurodant keliamas grėsmes bei nurodant kokia yra nustatytos grėsmės riba/slenkstis, kad nebūtų subjektyvaus grėsmės traktavimo.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Projektu Nr. 1 siekiama tik sudaryti sąlygas asmeniui su negalia naudotis šuns pagalbinko pagalba ir patekti į viešąją erdvę, visuomeninės ir kitos paskirties pastatus ar statinius ir būti juose (pažymėtina, kad patekti į renginius ir viešosios maitinimo įstaigos taip pat patenka į šią kategoriją), naudotis viešojo transporto objektais ir Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatyme numatytais lengvatomis.</p> <p>Tačiau galimos situacijos, kai neįgalusis viešojoje erdvėje, visuomeninės ir kitos paskirties pastate ar statinyje ar vykstančiame renginyje negalės naudotis šuns pagalbinko teikiama pagalba (kai dėl kitų asmenų ar gyvūnų saugumo (pvz., baimės, alergijos ar kt.) ar kitų priežasčių tai būtų nepriimtina). Siekiant spręsti tokias situacijas, siūloma įstaigų ir organizacijų vidaus taisyklėse nustatyti pagalbos neįgaliajam priemonės, taip pat priemonės, skirtas šuns pagalbinko saugumui ir gerovei užtikrinti, kol neįgalusis būna viešojoje erdvėje, visuomeninės ir kitos paskirties pastate ar statinyje ir (ar) vykstančiame renginyje.</p>

		Tai neturėtų būti traktuojama kaip netiesioginė diskriminacija neįgaliųjų atžvilgiu, tiesiog gali būti situacijos, kai neįgalusis negali naudotis šuns pagalbininko teikiama pagalba, tačiau jam pasiūlomos kitos pagalbos priemonės ir tikimasi, kad, įteisinus šuns pagalbininko pagalbą ir keičiantis požiūriui, tokių situacijų mažės.
	Siūloma patikslinti 30 str. 5 dalį: „asmuo su negalia, naudodamasis šio straipsnio 3 dalyje numatytais teisėmis, atsakingo įmonės, įstaigos, organizacijos darbuotojo arba renginio organizatoriaus ar jo paskirto atsakingo asmens prašymu pateikia asmens su negalia pažymėjimą ir šuns pagalbininko akreditaciją patvirtinantį dokumentą (ar jų kopijas) arba leidžia nuskaityti lengvai nuskaitomą QR kodą kaip papildomą alternatyvą dokumentų pateikimui“.	Neatsižvelgta. Projekto Nr.1 30 straipsnio 5 dalis nenurodo, kokia yra reikiamų dokumentų forma (popieriniai, elektroninėje laikmenoje ir pan.). Esant poreikiui (jei tokią galimybę turės asmuo su negalia ar įstaiga (organizacija), į kurią nori patekti asmuo su negalia ir jo šuo pagalbininkas), galės naudoti lengvai nuskaitomą QR kodą, kaip papildomą alternatyvą dokumentų pateikimui.
Dėl Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo Nr. VIII-1031 2, 3, 5, 11 13, 14, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas Nr.2)		
Ginčų komisijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2022-06-09 raštas Nr. 22-8148	1. Dėl Įstatymo 5 ir 11 straipsnių pakeitimo. Šiais pakeitimais Lietuvos administracinių ginčų komisijai iš esmės perduodamos Ginčų komisijos prie SADM funkcijos privaloma ikiteisimine tvarka nagrinėti ginčus tarp asmens, pensiją ar išmoką mokančios institucijos ir (ar) Asmens su negalia gerovės agentūros prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Agentūros (dabartinė Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba) (toliau – Agentūra) dėl Agentūros priimtų sprendimų. Pažymėtina, kad Lietuva, prisijungdama prie JTO Neįgaliųjų teisių konvencijos prisiėmė įsipareigojimus užtikrinti veiksmingą ir nepriklausomą ginčų nagrinėjimą nacionalinėje teisėje. Neįgaliųjų teisių apsauga yra socialiai jautriausia šiuolaikinės demokratinės visuomenės sritis. Dabartinė Ginčų komisija prie SADM kaip tik ir vykdo šią valstybės misiją, užtikrinant nepriklausomą ginčų dėl neįgalumo nustatymo nagrinėjimą, taip pat užtikrinant pakankamą ginčus nagrinėjančio subjekto dalykinę kompetenciją, nes ši sritis ir jos teisinė bazė yra labai specifinės. Atsižvelgiant į tai, didelių abejonių kelia grynai mechaninis specializuotos institucijos funkcijų perdavimas	Neatsižvelgta. Projektas Nr.2 parengtas siekiant atsisakyti fragmentiškos ginčų nagrinėjimo sistemos, kai iš esmės skundus dėl institucijų sprendimų vienais atvejais nagrinėja Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – LAGK), kitais – Ginčų komisija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – GK), nors GK nagrinėjami skundai (teisiniai santykiai, iš kurių kyla ginčai) nėra labai specifiški ar nuo LAGK nagrinėjamų skundų skiriasi nežymiai. GK yra išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucija, nagrinėjanti ginčus tarp asmens, pensiją ar išmoką mokančios institucijos ir NDNT. GK įsteigta 14 etatų (17 pareigybių), biudžetas siekia 237 tūkst. eurų. Taigi vieno skundo nagrinėjimas kainuoja apie 1 tūkst. eurų, vieno komisijos nario (neįskaitant pirmininko) darbo krūvis – apie 50 skundų per metus. Sprendimo teisė, suteikta vienam subjektui, paprastai sietina su galimybe skirtingai traktuoti teisės aktų nuostatas ir (ar) skirtingai jas

<p>nespecializuotai institucijai. Dėl to kyla grėsmė, kad neįgaliųjų skundai nebus tinkamai ir kokybiškai nagrinėjami, dėl ko bus pažeidžiamos neįgaliųjų teisės ir teisėti interesai, o valstybė nesilaikys savo įsipareigojimų pagal JTO neįgaliųjų Konvenciją. Valdymo (šiuo atveju ginčų sprendimo) optimizavimas savaime nėra neigiamas dalykas, tačiau kuomet specializuotos institucijos funkcijos perduodamos nespecializuotai institucijai, turi būti labai atsakingai įvertintas naujo teisinio reguliavimo poveikis jautriausiai socialinei grupei ir imtasi papildomų organizacinių - teisinių priemonių, kad asmenų skundų nagrinėjimo kokybė ir operatyvumas ne tik kad nenukentėtų, bet kad pagerėtų. O tam turi būti išlaikomas specializuotos ginčų nagrinėjimo įstaigos institucinis nepriklausomumas, todėl optimaliausia būtų išlaikyti Ginčų komisijos nepriklausomumą, tačiau Ginčų komisijos savininko funkcijų įgyvendinimą perduoti Lietuvos Respublikos Vyriausybei (pagal kitų ikiteisminių ginčų nagrinėjimo institucijų analogiją), atitinkamai koreguojant Ginčų komisijos pavadinimą.</p> <p>Šiuo atveju Įstatymo 11 straipsnis papildomas nauja 21 dalimi, kurioje numatyta, kad „Kai nagrinėjamas ginčas tarp asmens, pensiją ar išmoką mokančios institucijos ir Agentūros dėl Agentūros priimtų sprendimų, administracinių ginčų komisijos nario, paskirto pranešėju byloje, ar administracinių ginčų komisijos sprendimu gali būti skiriamas ekspertas arba pavedama ekspertizės įstaigai atlikti ekspertizę. Šiuo atveju mutatis mutandis taikomos Administracinių bylų teisenos įstatymo 61 ir 62 straipsnių bei Lietuvos Respublikos teismo ekspertizės įstatymo nuostatos. Už paskirtą ekspertizę administracinių ginčų komisija apmoka iš einamiesiems metams administracinių ginčų komisijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų“. Toks siūlomas procesinis algoritmas tinka tokiam ginčo nagrinėjimo procese, kur proceso šalys yra realiai lygios, tačiau ginče su institucija (Agentūra, NDNT) neįgalusis asmuo yra silpnesnioji ginčo šalis, todėl standartinės ginčo teisenos taisyklės tokiam procese mechanškai negali būti perkeliamos ir taikomos, o tai reiškia, kad Administracinių bylų teisenos įstatymo 61 ir 62 straipsnių</p>	<p>pritaikyti savo nuožiūra tam tikrais konkrečiais atvejais, veiksniai, indikuojantys šią riziką, – teisės aktų dviprasmiškumas, besikeičianti jų taikymo praktika. Tačiau valstybiniu mastu yra įsteigta ir veikia AGK, nagrinėjanti skundus (prašymus) dėl centrinių valstybinio administravimo subjektų priimtų individualių administracinių aktų ir veiksmų (neveikimo) teisėtumo, taip pat dėl šių subjektų vilkinimo atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus.</p> <p>Pažymėtina, kad, siekiant užtikrinti asmens teisę skusti priimtus individualius administracinius aktus, sukurta fragmentiška ir neefektyvi skundų nagrinėjimo tvarka, kai iš esmės skundus dėl institucijų sprendimų vienais atvejais nagrinėja LAGK, kitais – GK, nors GK nagrinėjami skundai (teisiniai santykiai, iš kurių kyla ginčai) nėra labai specifiški ar nuo kitų LAGK nagrinjamų skundų skiriasi nežymiai. GK pagrindinė funkcija – nagrinėti ir spręsti ginčus tarp asmens, pensiją ar išmoką mokančios institucijos ir NDNT dėl negalios nustatymo klausimų. Todėl pareiškėjui ne visada aišku, į kurią ginčų nagrinėjimo instituciją kreiptis, norint apskusti NDNT sprendimą. Be to, skundų nagrinėjimas GK nėra efektyvus: 2021 m. buvo gauti 263 skundai, GK dirba 6 komisijos nariai, taigi vienam komisijos nariui per metus tenka apie 44 skundai. LAGK 2021 m. buvo gauti 1 674 skundai, joje dirba 26 komisijos nariai ir vienam komisijos nariui vidutiniškai tenka po 65 skundus per metus.</p> <p>Atsižvelgiant į tai ir stiprinant ginčų nagrinėjimo institutą ir užtikrinant Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos 13 straipsnyje numatytą veiksmingą asmenų su negalia teisę į teisingumą lygiai su kitais asmenimis, bus atsisakyta fragmentiško skundų nagrinėjimo instituto per GK, minėtus skundus pavedant nagrinėti ir spręsti LAGK.</p>
--	--

<p>bei Lietuvos Respublikos teismo ekspertizės įstatymo nuostatos negali būti šiuose ginčiuose taikomos mutatis mutandis. Eksperto konkrečioje byloje skyrimas ar pavedimas ekspertizės įstaigai atlikti ekspertizę taikomas tada, kai reikia labai konkrečių ekspertinių žinių siauroje srityje vertinant tam tikras, ginčo procese analizuojamas faktines aplinkybes. Apginti silpnesnės, ženkliai mažiau galimybių gintis turinčios ginčo šalies teisėtus interesus yra viešasis interesas, nes tokia nuostata yra brandžios ir solidarios visuomenės požymis, o tai reiškia, kad ginčą sprendžiantis subjektas turi būti procesiškai aktyvus, priešingu atveju iš viešo intereso kylantys lūkesčiai nebus įgyvendinti. Kita vertus, šiuos specifinius ginčus tarp neįgalaus asmens ir institucijos nagrinėjantys pareigūnai privalo turėti ne tik teisininko kvalifikaciją, bet ir pakankamai medicininių žinių, gerai išmanyti specifinę teisinę bazę – gebėti tinkamai pritaikyti įstatymus įgyvendinančių teisės aktų normas, jas kvalifikuotai ir teisingai interpretuoti. Tik tokiu atveju galima tikėtis teisingo, kvalifikuoto, o svarbiausia - greito ginčo nagrinėjimo. Tuo tarpu ekspertų samdymas kiekvienam atvejui (o tai neišvengiamai nutiks, jei komisijos nariai neturės pakankamai minėtų specializuotų kompetencijų, o tik bendrąsias kompetencijas) neproporcingai užvilkins ginčo nagrinėjimo procesą. Todėl specifinius ginčus turi nagrinėti specializuota, nepriklausoma ginčų nagrinėjimo institucija, tokia, kokia šiuo metu yra Ginčų komisija prie SADM. Priešingu atveju, bus sugriauta 30 metų nuosekliai kurta (tegu ir netobula) neįgaliųjų asmenų teisių apsaugos sistema, o tai bylos ne apie valstybės ir visuomenės progresą, o – regresą, grįžimą į barzdaskučių-chirurgų ir pribuvėjų laikus.</p>	
---	--